

OBSAH

Předmluva	9
1. kapitola: Úvod do christologie	13
1. Teologická studie o Ježíši Kristu	13
a) <i>Předmět christologie</i>	13
b) <i>„Kristovo tajemství“</i>	14
2. Víra a lidský rozum tváří v tvář tajemství Ježíše Krista	14
a) <i>Nezbytnost víry k poznání Krista</i>	14
b) <i>Role rozumu při pronikání Kristova tajemství</i>	15
3. Takzvaná „historická otázka“ o Ježíši a potřeba rozlišovat mezi Ježíšem dějin a Kristem víry	16
a) <i>Zkoumání „Ježíše dějin“ výhradně racionální metodou</i>	16
b) <i>Omylná snaha rozlišovat mezi Ježíšem dějin a Kristem víry</i>	19
4. Teologická metoda	19
a) <i>Východisko a prameny christologie</i>	19
b) <i>Správné užívání historicko-kritických či literárních metod</i>	20
5. Struktura knihy	21

PRVNÍ ČÁST
OSOBA JEŽÍŠE KRISTA

2. kapitola: Příklad Božího Syna v ekonomii spásy	25
1. Proč přišel Boží Syn na svět? Jaký smysl má jeho příchod?	26
a) <i>Boží Syn přišel na svět, aby lidi spasil</i>	26
b) <i>Dva aspekty spásy člověka: osvobození od hříchu a předání Božího života</i>	27
c) <i>Existují ještě další důvody jeho příchodu na svět, ale všechny směřují ke spásě lidí a jsou tomuto cíli podřízeny</i>	27
2. Spása je dílem Božího milosrdenství a Božím darem	28
a) <i>Člověk pouze svými přirozenými silami nemůže dojít spásy</i>	28
b) <i>Spása člověka je skutkem lásky a Božího milosrdenství</i>	29
c) <i>Bůh se svobodně rozhodl spasit člověka skrze vtělení svého Syna</i>	29
3. Jméno „Ježíš“	30
4. Zvěstování příchodu Spasitele, očekávaného Mesiáše	31
a) <i>Přísliby Vykupitele</i>	31
b) <i>Proroctví o kralujícím Mesiáši</i>	32
5. Další proroctví o Ježíši	33
a) <i>Proroctví o královském Mesiáši a prorokovi</i>	33
b) <i>Proroctví o královském Mesiáši a knězi</i>	33
c) <i>Proroctví o Kristově oběti</i>	34

6. Jméno „Kristus“	34
7. Kristus je středem lidských dějin	36
a) <i>Rodokmen Ježíše Krista a lidské dějiny</i>	36
b) <i>Vtělení dodává smysl celým dějinám</i>	36
3. kapitola: Skutečnost vtělení Božího Syna	39
1. Příchod Božího Syna na svět, počatého z Panny Marie	39
a) <i>Zvěstování Marii a početí Ježíše</i>	39
b) <i>Vtělení je dílem Ducha svatého</i>	40
c) <i>Maria je Matkou Boží</i>	40
d) <i>„Slovo se stalo tělem“: vtělení</i>	41
2. Ježíš Kristus je dokonalý člověk	41
a) <i>Skutečnost Kristova těla. Hereze gnostického doketismu</i>	41
b) <i>Skutečnost Kristovy duše. Hereze apollinarismu</i>	42
c) <i>Kristus měl jedinou opravdovou lidskou přirozenost, sestávající z duše a těla</i>	43
d) <i>Výraz „Syn člověka“ v Ježíšových ústech</i>	43
3. Ježíš Kristus je dokonalý Bůh	44
a) <i>Hereze adopcionismu a ariánství. Nicejský koncil</i>	44
b) <i>Moderní bludy o Kristově božství</i>	46
c) <i>Důkazy z Písma svatého o Ježíšových božských vlastnostech</i>	46
d) <i>Důkazy z Písma svatého o tom, že Kristus existoval dříve než svět</i>	47
e) <i>Důkazy z Písma svatého o tom, že Ježíš je roven Otci</i>	47
f) <i>Explicitní a přímá potvrzení božství Ježíše Krista</i>	48
4. Výraz „Boží Syn“ v Písmu svatém	49
a) <i>Označení „Boží syn“ obecně</i>	49
b) <i>Ježíš je jediným Božím Synem, stejné přirozenosti jako Otec</i>	49
4. kapitola: Tajemství osobní jednoty Ježíše Krista	53
1. Spojení obou přirozeností v jediné osobě Ježíše Krista	53
a) <i>Jednota osoby v Kristu. Hereze nestoriánství a Efezský koncil</i>	53
b) <i>Dualita přirozeností. Hereze monofyzitismu a Chalcedonský koncil</i>	55
2. Několik poznámek osvětlujících tajemství ontologické jednoty Krista	56
a) <i>Vysvětlení některých pojmů souvisejících s dogmatem</i>	56
b) <i>Zcela jedinečné a tajemné spojení obou přirozeností v Kristu je hypostatické, jsou spojeny v osobě</i>	57
c) <i>Kristova lidská přirozenost je úplná a dokonalá, avšak Kristus není jen lidská osoba ani bytost odlišná od Slova</i>	58
d) <i>Osoba Ježíše Krista je božská, věčná a neměnná ve svém vtělení, neutvořená spojením přirozeností: je to osoba Božího Syna</i>	59

3. Subjektivistická koncepce osoby a její dopad na christologii	60
a) <i>Některé nové teorie o osobě Ježíše Krista</i>	60
b) <i>Kritika těchto teorií.</i>	61
4. Způsoby vyjadřování existence tajemství hypostatického spojení . . . 61	
a) <i>Jediné Kristově osobě je třeba přisuzovat všechny vlastnosti a skutky vyplývající z jeho božské i lidské přirozenosti.</i>	62
b) <i>Jedné Kristově přirozenosti nelze přisuzovat vlastnosti a skutky přirozenosti druhé.</i>	62
5. kapitola: Milost a svatost Ježíše Krista	65
1. Přirozené a nadpřirozené vlastnosti, které měl Kristus ve svém lidství	65
a) <i>Kristus ve svém lidství měl takové přirozené a nadpřirozené vlastnosti, které byly užitečné pro službu Slovu v díle naší spásy.</i>	65
b) <i>Kristova svatost, souhrn všech jeho nadpřirozených vlastností</i>	66
2. Ontologická svatost Krista jakožto člověka	67
3. Plnost milosti posvěcující v Kristově duši	68
a) <i>Kristus člověk je formálně posvěcen milostí habituální</i>	68
b) <i>Plnost habituální milosti v Kristu</i>	68
c) <i>Nadpřirozené ctnosti, dary a charismata v Kristu.</i>	69
4. Svatost života a nepřítomnost hříchu v Ježíši Kristu	70
6. kapitola: Lidské poznání a vědomí Ježíše Krista	73
1. Existence lidského poznání Ježíše Krista.	73
2. Různé druhy lidského poznání v Ježíši Kristu	74
a) <i>Zkušenostní či získané poznání Ježíše Krista</i>	74
b) <i>Kristus měl také poznání blažených.</i>	75
c) <i>Měl Kristus také vlité neboli prorocké poznání?</i>	76
d) <i>Jak se v Kristu snoubí různé druhy lidského poznání?</i>	76
3. Plnost vědění a moudrosti Ježíše Krista jako člověka.	77
a) <i>V Kristu není omylu</i>	77
b) <i>V Kristu nebyla nevědomost.</i>	78
4. Vědomí sama sebe či sebeuvědomění, které měl Ježíš.	78
a) <i>Kristovo sebeuvědomění podle některých nových subjektivistických teorií</i>	78
b) <i>Uvědomoval si Kristus, že je Boží Syn?</i>	79
c) <i>Psychologická jednota Krista: Kristovo „já“</i>	80
7. kapitola: Lidská vůle Ježíše Krista a další charakteristiky jeho skutečného lidství	81
1. Lidská vůle Ježíše Krista.	81
a) <i>Hereze monoenergismu a monothetismu. III. konstantinopolský koncil.</i>	81

b) <i>Existence Kristovy lidské vůle</i>	83
2. Svoboda Kristovy lidské vůle a její sjednocení s vůlí Boží	83
a) <i>Svoboda Kristovy lidské vůle</i>	83
b) <i>V Ježíši Kristu nebylo rozporu mezi lidskou a božskou vůlí, protože se svobodně řídil vůlí Otce</i>	84
3. Kristovo lidské jednání	85
a) <i>Existence opravdového lidského konání v Kristu</i>	85
b) <i>Kristovo lidské jednání, přirozené i nadpřirozené</i>	86
c) <i>Kristovy lidské skutky, které jsou nástrojem božství</i>	87
4. Kristova lidská afektivita	88
a) <i>City a vášně v Ježíši Kristu</i>	88
b) <i>Kristova lidská láska</i>	89
5. Ježíšova fyziognomie	90

DRUHÁ ČÁST VYKUPITELSKÉ DÍLO JEŽÍŠE KRISTA

8. kapitola: Tajemství vykoupění, které Kristus uskutečnil	97
1. Zkušenost se zlem v lidském životě a snahy o osvobození	97
2. Co učí o vykoupění člověka Bible	98
a) <i>Člověku je souzena blaženost. Původ zla, které zakouší</i>	98
b) <i>Spása člověka je iniciativou a dílem Boha, štědrého na milosrdenství</i>	99
c) <i>Nejčastější biblické obraty vyjadřující spásu, kterou nám získává Ježíš Kristus</i>	99
3. Učení církevního magisteria a patristické tradice	100
a) <i>Dogma a učení církevního magisteria</i>	100
b) <i>Hlavní teze či myšlenkové směry patristické tradice</i>	101
4. Jak chápat některé výrazy užívané v obrazném slova smyslu	102
a) <i>Teologický význam analogických a obrazných výrazů užívaných pro Boha</i>	102
b) <i>Interpretace určitých soteriologických pojmů: hřích a jeho odčinění</i>	103
5. Některé klamné interpretace vykoupění v dějinách	105
a) <i>Práva ďábla</i>	105
b) <i>Právní interpretace zadostiučinění podle Anselma z Canterbury: Kristus nenapravuje čest lidskou, nýbrž Boží</i>	106
c) <i>Vykoupění jako náhrada trestu. Podle protestantských reformátorů se Kristus podrobuje trestu za hřích místo nás</i>	106
d) <i>Názory pramenící z moderního subjektivismu: Kristus, osvobozující mistr</i>	107
6. Obecně o Kristově díle	108
a) <i>Spása člověka pramení z milosrdné Boží lásky. Převládá sestupná dimenze spásného díla</i>	108

b) <i>Podle nanejvýš moudrého Božího plánu má na své spáse spolupracovat také člověk. Spásné dílo má i vzestupnou dimenzi . . . . .</i>	109
c) <i>V Kristově díle se propojuje sestupný a vzestupný aspekt spásy . . . . .</i>	110
d) <i>Spása je opravdové tajemství přesahující veškeré chápání . . . . .</i>	110
9. kapitola: Kristus, prostředník Nové smlouvy a hlava lidského rodu	113
1. Ježíš Kristus je prostředník nové smlouvy mezi Bohem a lidmi	114
a) <i>Ježíš Kristus je prostředník mezi Bohem a lidmi . . . . .</i>	114
b) <i>Kristus je „jediný prostředník“ mezi Bohem a lidmi . . . . .</i>	115
c) <i>Kristus je prostředník „nové a věčné smlouvy“ . . . . .</i>	115
d) <i>Ježíš Kristus je prostředník jakožto člověk . . . . .</i>	116
2. Kristus je prostředník mezi Bohem a lidmi jako kněz, učitel a pastýř	117
a) <i>Ježíš Kristus, kněz nové smlouvy . . . . .</i>	117
b) <i>Kristus, učitel pravdy: zprostředkovatel a plnost zjevení. . . . .</i>	119
c) <i>Ježíš Kristus, dobrý pastýř. . . . .</i>	120
3. Kristus je nový Adam a hlava lidského pokolení v řádu milosti.	120
a) <i>Kristus, nový Adam . . . . .</i>	120
b) <i>Kristus, hlava lidského pokolení v řádu milosti. . . . .</i>	121
4. Proč může Kristovo jednání napomáhat naší spáse?	122
a) <i>Kristus je solidární s lidským rodem, je jedním z nás . . . . .</i>	122
b) <i>Kristus má moc zachránit všechny lidi, je původcem spásy. . . . .</i>	123
10. kapitola: Tajemství Kristova pozemského života a naší spásy	125
1. Celý Kristův život je součástí vykupitelského tajemství	125
a) <i>Spásná hodnota všech tajemství Kristova života . . . . .</i>	126
b) <i>Dílo vykoupení lze zjednodušeně připsat velikonočnímu tajemství, čili Kristovu umučení a smrti. . . . .</i>	127
2. Tajemství Ježíšova dětství	128
a) <i>Tajemství Vánoc. . . . .</i>	128
b) <i>Epifanie. . . . .</i>	128
c) <i>Obětování Ježíše v chrámě. . . . .</i>	129
3. Tajemství Ježíšova skrytého života v Nazaretu	129
a) <i>Ježíšův každodenní život, zejména rodinný a profesní . . . . .</i>	129
b) <i>Malý Ježíš ztracen a nalezen v chrámě . . . . .</i>	130
4. Tajemství Ježíšova veřejného života.	131
a) <i>Ježíšův křest v Jordánu . . . . .</i>	131
b) <i>Pokušení na poušti . . . . .</i>	132
c) <i>Ježíšovo učení. . . . .</i>	133
d) <i>Ježíšovy zázraky . . . . .</i>	133
e) <i>Vytvoření organizovaného společenství pro budoucí šíření Božího království ve světě . . . . .</i>	134

f) <i>Proměnění . . . . .</i>	135
g) <i>Ježíšův mesiášský vstup do Jeruzaléma . . . . .</i>	136
11. kapitola: Kristovo umučení a smrt a naše vykoupení	139
1. Umučení a smrt Krista jako součást plánu Boha Otce	139
a) <i>Boží záměr a Kristova smrt . . . . .</i>	139
b) <i>Proč se v Božím plánu objevuje právě kříž? . . . . .</i>	140
2. Lidé podílející se na Kristově umučení a smrti	141
a) <i>Bůh Otec vydal svého Syna za nás, ale není příčinou jeho smrti . . . . .</i>	141
b) <i>Kristus sám sebe vydal za nás z poslušnosti Božímu rozhodnutí . . . . .</i>	142
c) <i>Původci Kristova umučení a smrti . . . . .</i>	143
d) <i>Důvody uváděné v procesu s Ježíšem . . . . .</i>	145
3. Utrpení Krista při jeho umučení	146
4. Kristovo umučení jako oběť	147
a) <i>Kristovo umučení je oběť . . . . .</i>	148
b) <i>Kristovo umučení jako oběť naprosto dokonalá a plně účinná . . . . .</i>	148
5. Spásná hodnota Kristova umučení	149
a) <i>Záslužný charakter Kristova utrpení . . . . .</i>	149
b) <i>Kristovo umučení a smrt jako zadostiučinění . . . . .</i>	150
6. Úcta ke Kristovu utrpení	152
a) <i>Kontemplace Kristova utrpení . . . . .</i>	152
b) <i>Svatý kříž . . . . .</i>	153
12. kapitola: Kristovo oslavení a vyvýšení a spasitelná hodnota těchto událostí.	157
1. Kristovo zmrtvýchvstání, historická a nadpozemská událost	157
a) <i>Teorie popírající historickou skutečnost zmrtvýchvstání . . . . .</i>	157
b) <i>Zjevení nepochybně potvrzuje historickou skutečnost zmrtvýchvstání . . . . .</i>	158
c) <i>Víra ve zmrtvýchvstání nevychází z důvěřivosti apoštolů, nýbrž z přímé zkušenosti s realitou zmrtvýchvstalého Ježíše . . . . .</i>	159
d) <i>Zmrtvýchvstání je historická událost a zároveň tajemství, které historii přesahuje . . . . .</i>	160
2. Kristovo zmrtvýchvstání je dílem Boží moci	160
3. Oslavený stav vzkříšeného Kristova lidství	161
4. Vykupitelský význam Kristova zmrtvýchvstání	162
a) <i>Zmrtvýchvstání svědčí o tom, že Ježíš je Boží Syn a Mesiáš . . . . .</i>	163
b) <i>Zmrtvýchvstání Krista potvrzuje pravdivost jeho učení . . . . .</i>	163
c) <i>Kristovo vzkříšení je příčinou našeho vzkříšení a nového života duše . . . . .</i>	164
5. Ježíšovo nanebevstoupení	165
a) <i>Pánovo nanebevstoupení a usednutí po pravici Boha Otce je událost historická a zároveň transcendentní . . . . .</i>	165
b) <i>Význam Kristova nanebevstoupení a vyvýšení pro spásu . . . . .</i>	166

6. Ježíš Kristus sesílá Ducha svatého o letnicích	167
a) <i>Seslání Ducha svatého církvi je součástí tajemství a díla Kristova</i>	167
b) <i>Duch svatý a Kristus nejednají odděleně: mají společné poslání</i>	168
7. Ježíš Kristus, vyvýšený po Otcově pravici, je „Pán“ a král celého světa.	169
a) <i>Vzkříšený Kristus je „Pán“</i>	169
b) <i>Zmrtvýchvstalý Kristus je králem celého světa</i>	170
8. Prostřednictvím Ježíše Krista ve slávě: Kristovo věčné kněžství.	171
a) <i>Ježíšovo kněžství „nepřechází na nikoho jiného“ (Žid 7, 24)</i>	171
b) <i>Kristus nadále vykonává své kněžství v nebi</i>	172
13. kapitola: Ovocem Kristova díla je naše vykoupení	175
1. Jedinečnost, všeobecnost a osobní realizace vykoupení Ježíše Krista.	175
a) <i>Jedinečnost a všeobecnost Kristova vykoupení</i>	175
b) <i>Objektivní vykoupení a vykoupení subjektivní či osobní</i>	176
2. Předávání Kristova vykupitelského díla lidem	177
a) <i>Působící charakter Kristova díla a naše svobodné rozhodnutí přilnout k němu</i>	177
b) <i>Role Ducha svatého při předávání vykupitelského díla lidem</i>	178
c) <i>Kristus udílí spásu lidem v církvi a skrze církev</i>	178
d) <i>Ke spojení s Kristem dochází skrze živou víru a svátosti církve</i>	179
e) <i>Udílení vykoupení nevěřícím a nepokřtěným</i>	181
3. Účinky Kristova vykupitelského díla v lidech	182
a) <i>Kristus nás osvobozuje od hříchu</i>	182
b) <i>Kristus nám dává účast na Božím životě</i>	183
c) <i>Další účinky Kristova díla</i>	183
d) <i>Různé účinky vykoupení lze přisoudit jednotlivým Kristovým tajemstvím</i>	184
4. Plody spásy jsou aktuální, ačkoliv ve své plnosti jsou eschatologické	185
a) <i>Spása je skutečnost v zásadě eschatologická</i>	185
b) <i>Spásy dosahujeme již nyní, avšak dosud není úplná</i>	186
c) <i>Eschatologická naděje křesťanů</i>	186
Doslov	189
Bibliografie	191